

Udskriftsdato: 3. januar 2026

VEJ nr 9789 af 06/10/2009 (Gældende)

Vejledning om folkekirkens konsulenter

Ministerium: By-, Land- og Kirkeministeriet

Journalnummer: Kirkeministeriet, j. nr. 613051

Vejledning om folkekirkens konsulenter

1. Indledning

Kirkeministeriet har med ikrafttrædelse den 1. januar 2010 udstedt bekendtgørelse nr. 955 af 6. oktober 2009 om folkekirkens konsulenter samt fællesinstruks af 6. oktober 2009 for folkekirkens konsulenter.

Bekendtgørelsen og fællesinstruksen udgør sammen med denne vejledning regelgrundlaget for den virksomhed, der udøves af folkekirkens konsulenter, som er følgende:

- 2 varme-, energi- og klimakonsulenter,
- 2 orgelkonsulenter,
- 2 klokkekonsulenter,
- 10 kirkegårdskonsulenter,
- 10 bygningskonsulenter for tjenesteboliger m.v. og
- 10 præstegårdskonsulenter for landbrug.

Den konsulentvirksomhed, som De Kongelige Bygningsinspektører, Nationalmuseet og Akademiet for de skønne Kunster udfører vedr. folkekirkens kirker og kirkegårde, er ikke omfattet af dette regelsæt. De tre institutioner er statslige med tilknytning til henholdsvis Finansministeriet og Kulturministeriet, og deres virksomhed for folkekirken udøves i henhold til § 8, stk. 2. i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

Ved bekendtgørelsen ophæves 7 regelsæt af ældre dato, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

2. De enkelte konsulents forhold

2.1. Varme-, energi- og klimakonsulenter.

2.1.1. Ansættelse m.v.

Til afløsning for den hidtidige varmekonsulentstilling oprettes to stillinger som varme-, energi – og klimakonsulenter. Den ene stillings funktionsområde er Københavns, Helsingør, Roskilde og Lolland-Falsters stifter, medens den andens er Fyens, Ålborg, Viborg, Århus, Ribe og Haderslev stifter. Varme-, energi – og klimakonsulenten udpeges personligt, og vedkommende kan være tilknyttet et ingeniør- eller arkitektfirma med speciale i varme, energi og klima.

Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af Kirkeministeriet eller en stiftsøvrighed efter ministeriets bemyndigelse. Reglerne i fællesinstruksen for folkekirkens konsulenter gælder også i sådanne tilfælde.

Sigtet med det ændrede stillingsindhold er, at der i højere grad skal sættes fokus både på energiforbruget i folkekirken, således at dette kan optimeres, og på kravene til klimaet særligt i kirkerummene, således at kravene fastlægges med ligelig hensyntagen til personkomfort og bevaring af det historiske inventar og dekoration.

2.1.2. Uddannelse.

For ansættelse i en stilling som varme-, energi- og klimakonsulent kræves, at man skal have en uddannelse som civilingeniør eller lignende med speciale i varme-, energi- og klimaforhold. Den, der ansættes i en sådan stilling, må ikke have økonomisk interesse i virksomheder, der fremstiller, forhandler, reparerer eller servicerer varme- eller klimaanlæg eller komponenter til sådanne anlæg, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

2.1.3. Fagområde.

Varme-, energi- og klimakonsulenternes fagområde er sager om udførelse af nye varme-, ventilations- eller befugtningsanlæg, eller ombygning af bestående anlæg i kirker, herunder foretage en faglig var-

meteknisk og økonomisk vurdering vedr. udførelse og brug af kirkevarmeanlæg. Endvidere sager om energiforbrug samt lokalisering og udnyttelse af energisparemuligheder samt sager om klimaforhold, herunder klimaproblemer for kirkernes historiske inventar m.v.

2.2. Orgelkonsulenter.

2.2.1. Ansættelse m.v.

Der oprettes to orgelkonsulentstillinger. Den enes funktionsområde er Københavns, Helsingør, Roskilde og Lolland- Falsters stifter, medens den andens er Fyens, Ålborg, Viborg, Århus, Ribe og Haderslev stifter.

Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af Kirkeministeriet eller en stiftsøvrighed efter ministeriets bemyndigelse.

2.2.2. Uddannelse.

For ansættelse i en orgelkonsulentstilling kræves, at man har bestået kirkemusikalsk diplomeksamen fra et dansk musikkonservatorium eller en tilsvarende godkendt udenlandsk eksamen. Den, der ansættes i en orgelkonsulentstilling, må ikke have økonomisk interesse i virksomheder, der fremstiller, forhandler eller reparerer orgler eller tilbehør til orgler, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

2.2.3. Fagområde.

Orgelkonsulenternes fagområde er orgelsager og andre sager af betydning for musikudøvelsen i kirkerne,

2.3. Klokkekonsulenter.

2.3.1. Ansættelse m.v.

Der oprettes to stillinger som klokkekonsulenter. Den ene stillings funktionsområde er Københavns, Helsingør, Roskilde og Lolland-Falsters stifter, medens den andens er Fyens, Ålborg, Viborg, Århus, Ribe og Haderslev stifter.

Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af Kirkeministeriet eller en stiftsøvrighed efter ministeriets bemyndigelse.

2.3.2. Uddannelse.

For ansættelse i en klokkekonsulentstilling kræves, at man har bestået kirkemusikalsk diplomeksamen fra et dansk musikkonservatorium samt diplom- klokkenistuddannelsen eller tilsvarende godkendte udenlandske eksamener. Den, der ansættes i en klokkekonsulentstilling må ikke have økonomisk interesse i virksomheder, der fremstiller, forhandler eller reparerer klokker eller tilbehør til klokker, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3

2.3.3. Fagområde.

Klokkekonsulenternes fagområde er sager vedr. kirkeklokker, herunder klokker på kirkegårde samt klokkespil til kirker.

2.4. Kirkegårdskonsulenter.

2.4.1. Ansættelse.

I hvert stift oprettes en stilling som kirkegårdskonsulent. Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af vedkommende stiftsøvrighed.

2.4.2. Uddannelse.

For ansættelse i en kirkegårdskonsulentstilling kræves, at man skal være uddannet landskabsarkitekt eller have tilsvarende uddannelse, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 4.

2.4.3. Fagområde.

Kirkegårdskonsulenternes fagområde er sager vedr. folkekirkens kirkegårde, herunder anlæggelse, udvidelse, indretning og nedlæggelse af kirkegårde samt opførelse af bygninger på kirkegårde. Endvidere

sager, der angår kirkegårdenes nære omgivelser, f.eks. om salg af ejendom, der tilhører kirken eller præsteembedet samt om lokalplaner. Kirkegårdskonsulenten kan også rådgive menighedsrådene i spørgsmål om tilgængelighed, arbejdsmiljø, driftsstyring og udviklings- og bevaringsplanlægning. Kirkegårdskonsulentens udtalelse vil også kunne indhentes i sager vedr.:

- Udvidelse eller udvendige ombygninger vedrørende bygninger på kirkegården
- Anlæggelse, udvidelse, indretning og nedlæggelse af parkeringspladser og depotanlæg uden for kirkegården til brug for kirken og kirkegården
- Opførelse, udvidelse og udvendig ombygning eller salg af kirkegårdsnære bygninger til brug for kirken og kirkegården eller præsteembedet.

Derimod er sager vedr. øvrig plan- eller zonelovgivning ikke en del af fagområdet.

2.5. Bygningskonsulenter for tjenesteboliger m.v.

2.5.1. Ansættelse.

I hvert stift oprettes en stilling som bygningskonsulent for tjenesteboliger m.v. Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af vedkommende stiftsøvrighed.

2.5.2. Uddannelse.

For ansættelse i en stilling som bygningskonsulent for tjenesteboliger m.v. kræves, at man skal være uddannet arkitekt MAA eller have en tilsvarende godkendt udenlandsk eksamen, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 5.

2.5.3. Fagområde.

Bygningskonsulenternes fagområde er sager vedr. præsteembedernes bygninger, tjenesteboliger mv. og landbrugsbygninger, herunder sager om ombygning og nedrivning af bygninger, opførelse af nye bygninger samt køb, leje eller salg af bygninger og byggegrunde.

2.6. Præstegårdskonsulenter for landbrug.

2.6.1. Ansættelse.

I hvert stift oprettes en stilling som præstegårdskonsulent for landbrug. Ansættelse i stillingerne sker efter opslag og foretages af vedkommende stiftsøvrighed. I stedet for at ansætte en person som præstegårdskonsulent kan stiftsøvrigheden vælge at indgå aftale med et landbrugsrådgivningscenter om, at dette varetager funktionen som stiftets præstegårdskonsulent. Reglerne i fællesinstruksen for folkekirkens konsulenter gælder også i disse tilfælde.

2.6.2. Uddannelse.

For ansættelse i en stilling som præstegårdskonsulent for landbrug kræves, at man skal have en landbrugsfaglig uddannelse som agronom eller lignende, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 6.

2.6.3. Fagområde.

Præstegårdskonsulenternes fagområde er sager om forpagtningsaftaler og rettigheder i tilknytning hertil samt om andre dispositioner over præstegårdsbrug, herunder om køb, salg eller leje af fast ejendom samt om opførelse, ombygning og nedrivning af bygninger eller vedr. servitutter på en ejendom.

3. Fælles regler

3.1. Opsigelse og nyansættelse af konsulenter.

Alle nuværende konsulenter skal opsiges til fratræden med udgangen af 2009, og alle konsulentstillingerne skal opslås ledige med henblik på nyansættelse pr. 1. januar 2010 efter de regler, der er fastsat i det nye regelsæt, jf. bekendtgørelsens § 3.

Nuværende konsulenter kan søge de ledige stillinger og kan genansættes, såfremt de opfylder ansættelsesbetingelserne.

Hvor der udpeges 2 konsulenter på landsplan, skal disse konsulenter gensidigt løbende orientere hinanden samt udveksle viden således at identiske opgaver også løses ens i hele landet.

3.2. Tidsbegrænset ansættelse.

For samtlige konsulentstillinger gælder, at ansættelse skal foretages tidsbegrænset for en periode af 7 år med mulighed for genansættelse.

4. Hvem kan rekvirere konsulenttydelser.

4.1. Erklæringer.

Et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, der efter gældende regler er tillagt kompetence til at godkende en sag vedr. et projekt eller en disposition, som et menighedsråd ønsker gennemført, kan anmode en konsulent under hvis fagområde sagen hører om at afgive en erklæring til brug for sagens afgørelse.

Et menighedsråd kan vælge selv at indhente en erklæring hos vedkommende konsulent over et udarbejdet projekt eller en påtænkt disposition, forinden menighedsrådet sender sagen til godkendelse hos provstiudvalget eller stiftsøvrigheden. Konsulenterklæringen skal så medsendes sagen.

4.2. Rådgivning.

Såfremt et menighedsråd ønsker sagkyndig rådgivning og vejledning i de indledende faser af rådets overvejelser om iværksættelse af et projekt eller en disposition, kan menighedsrådet beslutte at rekvirere rådgivningsbistand hos vedkommende konsulent.

5. Udgifternes finansiering m.v.

5.1. Kirkekasseudgifter.

Alle udgifter til folkekirkens konsulenter afholdes fremover af kirkekasserne. Udgifterne omfatter honorar til konsulenterne samt transportudgifter og time- og dagpenge på besigtigelsesrejser, jf. bekendtgørelsens § 4. Dette gælder både, hvor en konsulent afgiver erklæring til brug for en sags afgørelse, og hvor en konsulent yder rådgivning til menighedsråd.

Denne finansieringsmodel har hidtil været gældende ved afholdelse af udgifterne til bygningskonsulenter for tjenesteboliger m.v. og præstegårdskonsulenter for landbrug, medens udgifterne til de øvrige konsulents virksomhed har været afholdt af fællesfonden.

Baggrunden for ændringerne er, at det for rådgivningsvirksomheden er helt naturligt, at det menighedsråd, der anmoder om rådgivningen, selv betaler for denne af kirkekassen. Hvad angår konsulenternes erklæringer, så afgives disse over projekter eller om dispositioner vedr. en kirke, kirkegård, tjenestebolig, landbrugsejendom eller andet, som et menighedsråd har igangsat og som kræver godkendelse af provstiudvalget eller stiftsøvrigheden. Det er derfor også her naturligt, at udgiften til konsulenterklæringen, der er nødvendig for, at projektet eller dispositionerne kan realiseres, behandles som en projektudgift, der ligesom andre projektudgifter afholdes af kirkekassen.

5.2. Udgiftsdokumentation, honorarfastsættelse m.v.

Har en stiftsøvrighed eller et provstiudvalg rekvireret en erklæring hos en konsulent, sender konsulenten en opgørelse over honorar m.m. til stiftsøvrigheden eller provstiudvalget. Såfremt honoraropgørelsen kan godkendes, attesteres den af stiftsøvrigheden eller provstiudvalget, der derefter sender den til betaling hos det menighedsråd, der er ansvarlig for projektet.

Har et menighedsråd selv rekvireret erklæringen, kontrolleres opgørelsen, og udgiften betales af kirkekassen.

I rådgivningssager sender konsulenten opgørelse over honorarer m.m. til det menighedsråd, der har bedt om rådgivningen. Menighedsrådet skal kontrollere opgørelsen og afholde udgiften af kirkekasse

Konsulenternes honorar, der er ens for dem alle, er med hjemmel i bekendtgørelsens § 5, fastsat af Kirkeministeriet i fællesinstruksens § 7, stk. 1, og § 8. Honorarstørrelsen baseres på den vejledende maksimale timebetaling for teknisk rådgivning og bistand vedr. byggeri. Denne timebetaling udgør i 2009 kr. 843 og honoraret i erklæringssager er fastsat til 1 1/2 gange 843 eller kr. 1265 pr. erklæring. Honoraret reguleres årligt pr. 1. januar på baggrund af stigningen i byggeomkostningsindekset i boliger.

På besigtigelsesrejser er konsulenterne berettigede til transportgodtgørelse samt time- og dagpenge efter statens regler, jf. fællesinstruksens § 7, stk. 2.

6. Sagsgange m.v.

6.1. "Stjernehøringer".

I de tilfælde, hvor en sag skal forelægges flere konsulenter til afgivelse af erklæring, skal der ske samtidig høring af alle konsulenter på en gang. Dog har Nationalmuseet ret til først at udtale sig, når alle andre erklæringer foreligger.

6.2. Besøgsrunder.

Der er i dag i nogle stifter etableret konsulentbesøgsrunder, hvor menighedsrådene får tilbud om at drøfte kommende eller igangværende projekter med konsulenterne på stedet. Sådanne besøgsrunder praktiseres i Lolland-Falsters, Fyens, Ribe og Haderslev stifter. Det anbefales, at en stiftsøvrighed, der ønsker råd om, hvorledes en besøgsrundeordning kan tilrettelægges og iværksættes, retter henvendelse til stiftsøvrigheden i et af de fire stifter.

Når folkekirkens konsulenter fremover medvirker i besøgsrunder, behandles deres medvirken som rådgivning af det menighedsråd, der har rekvireret besøget, og menighedsrådet vil efterfølgende blive opkrævet betaling af honorar efter fællesinstruksens § 8.

6.3. Frist for afgivelse af erklæringer.

Det er i fællesinstruksens § 3, stk. 3, fastsat, at en konsulent skal afgive sin erklæring senest 30 kalenderdage efter at have modtaget en anmodning om det. Hvis denne frist ikke kan overholdes, skal konsulenten straks underrette vedkommende myndighed om det, samt oplyse, hvornår erklæringen kan forventes at foreligge. En sådan situation kan f.eks. foreligge, hvis der skal rekvireres yderligere materiale i en sag.

Kirkeministeriet, den 6. oktober 2009

PAOLO PEROTTI

/ Rasmus Vilain